

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Jana Dvořáka a soudců Petry Venclové a Aleše Korejtky ve věci **žalobce D. S., nar. X**, bytem X, **zastoupeného Petrou Šrámkovou Harantovou, advokátkou** se sídlem Hálkova 1229/44, 301 00 Plzeň, proti **žalovanému Krajskému úřadu Pardubického kraje**, Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 8. 2015, č. j. KrÚ 52229/2015 OŠK,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Žalované rozhodnutí, žaloba a vyjádření žalovaného

Rozhodnutím ředitelky Základní školy Pardubice – Polabiny ze dne 4. 2. 2015, č. j. 44/2015/2, sp. zn. 44/2015 (dále též „rozhodnutí správního orgánu prvního stupně“), **byl syn žalobce (R. S., nar. X, bytem X) podle § 46 odst. 1 ve spojení s § 36 odst. 4 zák. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále též „školský zákon“), přijat k základnímu vzdělávání do Základní školy Pardubice – Polabiny, a to počínaje školním rokem 2015/2016.**

Rozhodnutí, kterým bylo vyhověno žádosti syna žalobce o přijetí ke vzdělávání, bylo v souladu s § 183 odst. 2 školského zákona oznámeno dne 13. 2. 2015 zveřejněním seznamu uchazečů, a to na veřejně přístupném místě ve škole a též způsobem umožňujícím dálkový přístup. Patnáctidenní odvolací lhůta tak uplynula již 2. 3. 2015.

Proti rozhodnutí, kterým bylo vyhověno žádosti jeho syna o přijetí k základnímu vzdělávání, podal žalobce (sám za sebe /tedy nikoliv jménem syna jako jeho zákonný zástupce/) **odvolání**, které bylo Základní škole Pardubice – Polabiny doručeno až dne 15.5.2015. V odvolání žalobce tvrdil, že odvoláním napadené rozhodnutí, s nímž nesouhlasí, „obdržel až dne 4. 5. 2015“.

Odvolání žalobce žalovaný rozhodnutím ze dne 12. 8. 2015, č. j. KrÚ 52229/2015 OŠK (dále též „žalované rozhodnutí“), **podle § 92 odst. 1 zák. č. 500/2004 Sb.**, správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“), **zamítl** (jako opožděné), neboť bylo podáno až tři měsíce po uplynutí odvolací lhůty.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce (sám za sebe /tedy opět nikoliv jménem syna jako jeho zákonný zástupce/) **žalobu**, v níž namítal, že se s rozhodnutím správního orgánu prvního stupně seznámil až dne 4. 5. 2015, kdy u správního orgánu prvního stupně nahlížel do správního spisu, odvolání proto podal včas. Rozhodnutí žalovaného je tedy vadné, stejně jako rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, neboť žádost o přijetí syna k základnímu vzdělávání podepsala bez dohody s ním pouze matka syna. **Žalobce s nástupem syna do Základní školy Pardubice – Polabiny nesouhlasí, přeje si, aby syn trvale bydlící v X** (neboť je na základě předběžného opatření soudu svěřen do péče matky V. S., nar. X, trvale bytem X, jak je krajskému soudu známo z úřední činnosti) **navštěvoval Deutsche Schule Prag v Praze**. Z výše uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný odkázal na odůvodnění žalovaného rozhodnutí, které je dle jeho názoru věcně správné a zákonné. Navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

II.

Posouzení věci krajským soudem

Podle § 21 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 21 odst. 2 školského zákona náleží právo na vzdělávání a školské služby podle tohoto zákona žákům a studentům, nikoli jejich rodičům (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2011, č. j. 1 As 53/2011 – 109, publikovaný pod č. 2437/2011 Sb. NSS). **Ve správním řízení, z něhož žalované rozhodnutí vzešlo, se tak prima vista o právech a povinnostech žalobce nerozhodovalo**, správní orgány rozhodovaly pouze o žádosti syna žalobce o přijetí k základnímu vzdělávání do Základní školy Pardubice – Polabiny.

Je nutno odmítnout tezi, že by snad v řízení, z něhož vzešlo žalobou napadené rozhodnutí, bylo rozhodováno o právu žalobce jakožto rodiče na volbu školy pro syna (§ 36 odst. 5 školského zákona), popř. o jeho povinnosti přihlásit dítě k plnění povinné školní docházky (§ 36 odst. 4 školského zákona). Jednak (jak již bylo uvedeno výše) právo na vzdělávání a školské služby náleží toliko dítěti a „volba“ ve smyslu § 36 odst. 5 školského zákona se činí pro něj (jeho jménem a v jeho zájmu), přičemž rodič vystupuje v řízení jen

jako zákonný zástupce dítěte (účastníka řízení), nikoliv jako účastník řízení. I kdyby však právo na volbu školy soud považoval za právo rodiče dítěte, bylo by vyčerpáno již podáním samotné přihlášky (žádosti o přijetí dítěte k základnímu vzdělávání), v řízení o přijetí dítěte k základnímu vzdělávání se již o tomto právu nerozhoduje (přičemž do jiné než spádové školy žadatel nemusí být nutně přijat, jelikož ředitel každé základní školy je při rozhodování o přijetí dětí k základnímu vzdělávání limitován nejvyšším povoleným počtem žáků uvedeným ve školském rejstříku a je též povinen respektovat § 36 odst. 7 školského zákona). Navíc nelze přehlížet, že i když bylo již dítě přijato ke studiu (např. na více základních školách), jsou to rodiče dítěte, kdo finálně rozhodne (a to bez ingerence příslušného ředitele školy) o tom, zda se jejich dítě stane žákem příslušné školy (zda ke studiu skutečně nastoupí), nebo ne (a to tak, že buď 1. září příslušného roku do školy dítě přivedou, nebo naopak nepřivedou). Jejich právo na volbu školy tak zůstává rozhodnutím ředitele školy nedotčeno (oprávnění založené rozhodnutím o přijetí dítě k základnímu vzdělávání nemusí být využito). Je zde ostatně zachována i možnost přestupu (§ 49 školského zákona).

Obdobně je tomu s povinností přihlásit dítě k zápisu k povinné školní docházce, neboť i ta byla splněna podáním přihlášky (žádosti). V řízení, z něhož vzešlo žalované rozhodnutí, se o této povinnosti opět nerozhodovalo.

Lze tedy uzavřít, že žalobce nebyl účastníkem řízení před správními orgány¹ (a to ani podle § 27 odst. 2 správního řádu), a proto nebyl oprávněn podat odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, neboť ustanovení § 81 odst. 1 správního řádu přiznává právo podat odvolání toliko účastníkovi řízení.² Žalovaný tedy věcně správně podle § 92 odst. 1 správního řádu odvolání žalobce zamítl (výrok žalobou napadeného rozhodnutí proto ob stojí), byť důvodem zamítnutí neměla být opožděnost jeho odvolání, nýbrž jeho nepřipustnost (odvolání bylo podáno osobou, která nebyla účastníkem řízení). Jelikož účelem soudního přezkumu není lpění na dokonalosti správních rozhodnutí, ale účinná ochrana veřejných subjektivních práv adresátů veřejné správy (přičemž v tomto případě žádná žalobcova veřejná subjektivní práva žalovaným rozhodnutím dotčena nebyla), soud nepřistoupil ke zrušení žalovaného rozhodnutí, neboť by postrádalo smysl (a bylo by ryzím formalismem) rušit žalované rozhodnutí v situaci, kdy je zřejmé, že správní orgán by v dalším řízení vydal rozhodnutí se stejným výrokem.

Pro úplnost krajský soud dodává, že podle § 892 odst. 2 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále též „o. z.“), rodiče zastupují dítě společně, jednat však může každý z nich (srov. též § 32 odst. 2 občanského zákoníku); ustanovení § 876 odst. 3 platí obdobně. Neodporuje tedy právu, aby přihlášku (žádost o přijetí dítěte k základnímu vzdělávání) za dítě podal pouze jeden z rodičů, přičemž pokud ředitel školy nemá informace svědčící o neshodě rodičů dítěte (což v daném případě v době rozhodování /4. 2. 2015/ podle obsahu správního spisu neměl), může vycházet z toho, že druhý rodič s takovým postupem souhlasí, a to s ohledem na znění 876 odst. 3 o. z., dle kterého jedná-li jeden z rodičů v

¹ Účastníkem správního řízení se nestává ten, s kým správní orgán nesprávně jako s účastníkem řízení jednal (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2005, č. j. 3 As 8/2005 - 118, publ. pod č. 825/2006 Sb. NSS).

² Případné odvolání samotného účastníka řízení proti rozhodnutí, kterým bylo zcela vyhověno jeho žádosti, by bylo subjektivně nepřipustné. Právo odvolání totiž přísluší pouze tomu účastníkovi, jemuž byla rozhodnutím způsobena v jeho právech určitá (byť nepatrná) újma odstranitelná tím, že odvolací správní orgán toto rozhodnutí zruší nebo změní (teorie procesního práva hovoří o tzv. subjektivní přípustnosti odvolání).

záležitosti dítěte sám vůči třetí osobě, která je v dobré víře, má se za to, že jedná se souhlasem druhého rodiče.

Dále je třeba zdůraznit, že není v pravomoci správních orgánů a ani správních soudů řešit neshody rodičů o tom, kde má jejich nezletilé dítě vykonávat povinnou školní docházku. Podle § 877 odst. 1 zák. č. 89/2012 sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále též „o. z.“), nedohodnou-li se rodiče v záležitosti, která je pro dítě významná zejména se zřetelem k jeho zájmu, **rozhodne soud** na návrh rodiče; to platí i tehdy, vyloučil-li jeden rodič z rozhodování o významné záležitosti dítěte druhého rodiče. Podle § 877 odst. 2 za významnou záležitost se považují zejména nikoli běžné léčebné a obdobné zákroky, určení místa bydliště a **volba vzdělání** nebo pracovního uplatnění dítěte (srov. též § 908 o. z.). **Tímto soudem je soud civilní**, který postupuje podle § 466 až 477 zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů. Soud však může o místě školní docházky rozhodnout pouze tak, aby nezasáhl do pravomoci ředitele školy.

III.

Závěr a náklady řízení

Lze tedy uzavřít, že ani jedna ze základních žalobních námitek nebyla důvodná, a proto krajský soud žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl (výrok I). Vzhledem k tomu, že krajský soud přistoupil k vydání meritorního rozhodnutí bezodkladně po provedení nezbytných procesních úkonů, nerozhodoval již o návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě (proto také nevybíral soudní poplatek za tento návrh).

Žalobce nebyl v řízení úspěšný, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. a contrario), úspěšný žalovaný se práva na náhradu nákladů řízení vzdal, krajský soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II). Ostatně Nejvyšší správní soud (rozšířený senát) dospěl k závěru, že žalované správní orgány mají právo na náhradu jen těch účelně vynaložených nákladů, které přesahují jejich běžnou úřední činnost, přičemž náklady vynaložené v řízení před správním soudem lze dle Nejvyššího správního soudu považovat za součást běžné úřední činnosti. Běžnou úřední činnost by mohly přesahovat např. náklady správního orgánu vynaložené na obranu proti žalobám zjevně šikanózním (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014 – 47; za pozornost ovšem stojí i odlišné stanovisko ke zmiňovanému usnesení rozšířeného senátu).

IV.

Obiter dictum

Nad rámec rozhodovacích důvodů krajský soud dodává, že i kdyby žalobce bylo možno považovat za účastníka řízení, z něhož vzešlo žalobou napadené rozhodnutí, bylo by jeho odvolání podáno po uplynutí zákonem stanovené odvolací lhůty, která činí 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí (§ 83 odst. 1 správního řádu). Rozhodnutí, kterým bylo vyhověno žádosti syna žalobce o přijetí k základnímu vzdělávání, bylo v souladu s § 183 odst. 2 školského zákona oznámeno dne 13. 2. 2015 zveřejněním seznamu uchazečů, a to na veřejně přístupném místě ve škole a též způsobem umožňujícím dálkový přístup. Patnáctidenní

odvolací lhůta tak uplynula již 2. 3. 2015. Odvolání žalobce ze dne 10. 5. 2015 proto nemohlo být v žádném případě považováno za včasné.

Navíc z e-mailové komunikace mezi žalobcem a ředitelem Základní školy Pardubice – Polabiny je patrné, že žalobce byl již dne 9. 2. 2015 ředitelem školy informován o tom, že jeho syn byl přijat k základnímu vzdělávání. Ředitel školy žalobci dále sdělil, že rozhodnutí o přijetí syna žalobci osobně předá. Této možnosti (převzetí rozhodnutí) však žalobce využil až dne 4. 5. 2015. O tom, že se o vydání rozhodnutí o přijetí syna k základnímu vzdělávání žalobce prokazatelně dozvěděl dříve než 4. 5. 2015, jak tvrdil v žalobě, svědčí i plná moc vystavená dne 5. 2. 2015 žalobcem, z níž je patrné, že žalobce zmocnil Petru Šrámkovou Harantovou, advokátku, k zastupování „*v řízení ve věci přijetí k základnímu vzdělávání u D. R. S., a to vedeném u ZŠ Pardubice Polabiny a dále ve věci odvolání u KÚ Pardubického kraje*“.

P o u č e n í :

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 21. září 2015

Jan Dvořák v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Vladimíra Píchová